

International
SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:30
sssjournal.com

pp.572-579
ISSN:2587-1587

2019 / February / Şubat
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 02/01/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 20/02/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 20.02.2019

HABER TOPLAMA VE YAZMA DERSİNDE GAZETE KULLANIMI

USAGE OF NEWSPAPERS IN THE COURSE ON INFORMATION COLLECTION AND AUTHORSHIP

İlkay YILDIZ

Öğr. Gör. İlkay YILDIZ, Bingöl Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, çağrı merkezi hizmetleri programı, Bingöl/TÜRKİYE
ORCID: 0000-0002-6260-9730

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1253>

Reference : Yıldız, İ. (2019). "Haber Toplama Ve Yazma Dersinde Gazete Kullanımı", International Social Sciences Studies Journal, 5(30): 572-579.

ÖZ

Haber toplama ve yazma dersi medya ile alakalı herhangi bir bölüm okuyan öğrenciler için çok önemlidir. Haberlerin gerek günlük yaşamla ilişkili olması gerekse medya okuryazarlığının kazanılması için yazılan haberlere dikkat edilmesi gerekmektedir. Haber toplama ve yazma dersiyle öğrencilere haberin nasıl elde edileceğini, elde edilen bilgilerin önem sırasına göre nasıl sıralanması gerektiğini, en sonda da belli kurallara uyararak bu bilgilerin haberleştirilmesinin nasıl yapılacağını öğretebilmek amaçlanmaktadır. Bu ders sayesinde öğrencilerde, çevrelerine farklı bakış açıları geliştirilir ve günlük hayatlarındaki her olaya haber değeri ile yaklaşımları sağlanır. Haber toplama dersinde bu amaçlar doğrultusunda gazetelerden faydalanılması konuyu daha iyi açıklayabildiği için kullanılmaktadır. Ayrıca gazetelerin sürekli güncel olmaları ve hata paylarının da bulunması gazeteleri derste kullanılan önemli bir materyal haline getirmiştir.

Bu çalışmada Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda Medya ve İletişim Programı'nı okuyan, haber toplama ve yazma dersini alan öğrencilere uygulama olarak götürülen gazetelerin uygulamasının nasıl yapıldığı açıklanmaktadır. Haber yazımına geçilmeden önce öğrencilerin teorik olarak konuyu anlayıp anlamadıkları örnek olarak uygulanan gazete haberi ile ölçülmektedir. Ayrıca öğrencilerin bu uygulamayla sadece ezber yapmaları önlenmekte ve ezberledikleri konuları pratiğe dökmeleri sağlanmaktadır. Daha önce haber toplama ve yazma dersine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamış olması da bu çalışmayı önemli kılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Haber toplama ve yazma dersi, gazete kullanımı, hatalı gazete haberi

ABSTRACT

The course on information collection and authorship is very important for students who are studying at any department related to the media. Not only for the fact that news stories are related to daily life but also for gaining media literacy, it is needed to pay attention to news stories that are written. The course on information collection and authorship aims to teach students how news stories are obtained, how the pieces of information that are obtained should be listed based on their degree of priority and how these pieces of information are finally organized by complying with certain rules. With the help of this course, students develop different points of view related to their environment and are helped in approaching every issue in their lives with a news value. Usage of newspapers in the course on information collection is utilized as it can explain the topics better. Additionally, the constantly up-to-date nature of newspapers and their margins of error have made newspapers an important material that is used in the classroom.

This study explains how the newspapers that are distributed to students who take the course on information collection and authorship are implemented in the Media and Communication program at the Social Sciences Vocational School at Bingöl University. Before going into news authorship, newspaper articles are used to measure whether or not the student has understood the topic theoretically. Moreover, with this practice, students are prevented from merely memorizing, and they are directed towards putting the topics that they have learned into practice. The fact that there has been no study on the course on information collection and authorship before makes this study significant.

Keywords: Information collection and authorship course, usage of newspapers, newspaper articles that have errors

1. GİRİŞ

Günümüzde değişen eğitim anlayışı daha çok pratik yapmayı gerektirmiş, böylece öğrencilerin öğrendikleri konuların pratiğe dökmesi sağlanmıştır. Hemen hemen her ders için uygulama yapılması eğitimle ilgili en önemli konuların başında gelmektedir. Özellikle medya alanında çalışacak olan öğrencilerin daha bilinçli olması beklenmekte ve aldıkları her dersi layıkıyla tamamlamaları gerekmektedir. Çünkü medyanın dördüncü güç olarak kabul gördüğü günümüzde öğrencilere bu gücü nasıl daha doğru kullanmaları gerektiği de doğru kanallardan öğretilmelidir. Yazılan haberlerde toplumu yönlendireceklerinin farkında olmaları sağlanmalıdır. Bu kadar kritik bir önemi bulunan haberin, haber değerleri ve kriterlerinin de öğrencilere uygulamalarla anlatılması onların öğrenme süreçlerini de hızla arttıracaktır. Kalıcılığı da sağlayan uygulamalar sayesinde öğrencilerin habere bakış açıları da değişme gösterecektir.

Haber toplama ve yazma dersinin ana amacı öğrencilere doğru haberin nasıl elde edilip, elde edilen bilgilerin nasıl haber olarak yazılacağını anlatabilmektir. Çünkü habercilikte yapılacak ilk nokta haberin nasıl elde edileceğinin bilinmesidir. Hangi olayın gündem olacağını hangisinin diğerlerine göre daha sönük kalacağını öğrenci ancak tecrübeleriyle ayırt edebilecek duruma gelecektir. Henüz bir medya organizasyonunda çalışmamış olan öğrencilere bunu sadece teorik olarak kazandırmak neredeyse imkânsızdır. Bu aşamada yapılacak olan şey öğrencilere uygulama yaptırmaktır.

Haber toplama ve yazma dersindeki bir diğer amaç ise öğrencilere elde edilen bilgileri nasıl daha doğru aktarabileceklerini öğretebilmektir. Bu amaçla bu alandaki bilim insanlarının kitaplarından faydalanılarak konu teorik olarak anlatılmakla kalmamalı, öğrenciye yine uygulama yaptırılmalıdır. Yapılacak uygulama hem yazılan haberlerdeki hataları ve doğruları bulmakla, hem de öğrencilere ilk etapta sınıf içinde haber yazdırmakla gerçekleştirilebilir. Öğrenci yaptığı her uygulamayla aslında haber toplama ve yazma dersinin sadece bir ders olmadığını ve bunun topluma açılan bir göz, bir bakış açısı olduğunun da farkına varır. Bu nedenle nasıl ki haberler toplumdaki yaşantılardan haberdar ediyorsa insanları, haber toplama ve yazma dersine de o bilinçle yaklaşılmalıdır. Haber toplama ve yazma dersinde öğrenciler içerisinde yaşadıkları toplumu daha iyi anlayabilir ve sorunlarına da farklı bakış açısıyla bakmayı öğrenebilir.

Genel olarak haber toplama ve yazma dersi alan bir öğrencide aşağıdaki maddeleri amaçlamak gerekmektedir:

- Haber toplama ve yazma dersiyle öğrencilerin olaylara, toplumsal gelişmelere bakış açısı değişir.
- Haber toplama ve yazma dersi ile öğrenci sadece tek başına bu işin yapılamayacağını anlar ve çevresiyle ilişkilerinde daha seçici davranmaya başlar.
- Bu ders öğrencilere algılarını sürekli açık tutmaları gerektiğini öğretir. Çünkü her an, her yerde bir olay gelişebilir ve bu durumun asla atlanılmaması gerekmektedir.
- Bu dersi alan öğrenciler daha çok okumaya ve araştırma yapmaya başlar.
- Haber toplama ve yazma dersini alıp, sosyal ortamda haber yapmaya başlayan öğrenci daha öğrencilik yıllarında bu mesleğin getirdiği popülerliğin de farkına varır.
- Haber toplama ve yazma dersinin topluma yönelik araştırma yapmayı gerektiren bir ders olduğunu anlayan öğrenciler bu dersi toplumdan uzak düşünemez.

Haber toplama ve yazma dersi bu nedenle uygulama yapmak için en uygun derslerin başında gelmektedir. Gazeteler de, bu derste uygulama yaptırılacak en önemli ve kapsamlı materyalleri oluşturmaktadır.

Türkiye’de üniversitelerde verilen haber toplama ve yazma dersine ilişkin herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Gazete ve haber kullanımına yönelik çalışmalar bulunsa da bu çalışmalar üniversiteleri değil, daha çok Milli Eğitim’de ortaöğretim eğitimini kapsamaktadır. Yapılan

çalışmalar daha çok Sosyal Bilgiler dersini ele almaktadır. Arın (2006), “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi” adı altında yaptığı çalışmada 6. sınıf öğrencilerini kullanmıştır. Çalışmada, öğrencilerin güncel olayları gazete, dergi, TV gibi kaynakları kullanarak nasıl öğrendiklerini belirlemiş, Sosyal Bilgiler dersindeki başarılarının ve hatırda tutma düzeylerinin arttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ünlüer doktora tezinde (2008), “Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi” ni çalışmıştır. Çalışmada ilköğretim 4. sınıf öğrencileri seçilmiştir. Çalışmada gazete ile verilen görsel ağırlıklı eğitimin öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

2. HABER TOPLAMA VE YAZMA DERSİNİN GAZETE İLE İLİŞKİSİ

Medya ve özellikle gazetecilik eğitiminde, UNESCO, gelişmekte olan ve demokrasisi yeni gelişen ülkeler için hazırladığı müfredat modelinde ülkelerinin demokrasisinin gelişmesini destekleyecek, gazetecilerin kişisel ve profesyonel yönlerini, becerilerinin gelişimini sağlayacak derslerin yer almasını önermiştir (UNESCO, 2007: 5). Bu amaçla haber toplama ve yazma gibi öğrencilerin bilinç düzeylerini geliştiren ders daha aktif kullanılmaya başlanmış ve konunun önemsenmesi sağlanmıştır. Çünkü buradaki temel amaç yazılan haberlerde hata payının en aza indirilmesini sağlamaktır. Bu hem şekil ve biçim açısından hem de etik ilkeler açısından önemlidir. Haber toplama ve yazma dersine verilen önemin artmasındaki bir başka sebep ise toplumda çalışan iş gücünün tam anlamıyla nitelikli olmamasından kaynaklanmaktadır. Bunun yanında basına yurttaşlık ve politika açısından sorumluluk yüklenmesi ve modern toplumda basın bu anlamda önemli bir yere sahip olması gazetecilik enstitülerinin ve yükseköğretim kurumlarının kurulması konusunda önemli mihenk taşlarıdır (Hachten, 2005: 159).

Haber toplama ve yazma dersi sınıfta sadece teorik olarak konunun anlatılmasıyla öğrenilebilecek bir ders değildir. Bu dersi alan öğrencilerin eleştirel bir bakış açısına sahip olmaları gerekmektedir. Bu durum ise haberleştirecekleri olayı, olguyu yaşayarak, hissederek, görerek, duyarak yapmalarından geçmektedir. Böylece öğrencilerdeki iletişim becerilerinin gelişmesine fayda sağlanmakla kalmaz, daha açıkgozlu, yazma kabiliyeti arttırılmış bir öğrenci profili oluşturulmuş olur.

Haber toplama ve yazma dersinde gazete kullanımının en temel amacı öğrencilerin pratik yapma kabiliyetlerini arttırmaktır. Öğrenciler, gazetelerden yararlanılarak kendi var olan dünyalarındaki anlayışları yapılandırdıkları gibi düşünme becerilerini, güçlerini ve tüm okul programından elde ettikleri bilgileri bütünleştirip, bunlardan sonuç çıkarırlar ve sunulan problemleri çözmek için araştırma yapmaya başlarlar (Sunal ve Haas, 2002). Ayrıca Sosyal Bilgiler dersi aracılığıyla gazete okumaya, gazetede haberleri izlemeye, haberlerle ilgili konularda düşünce üretip yorum yapmaya alışan öğrenciler, daha sonraki yaşantılarında da bu alışkanlıklarını sürdürürler (Deveci, 2005:161). Her ne kadar sosyal bilgiler dersi için gazete kullanarak öğrenme-öğretme ortamının oluşturulabilmesi için dikkat edilmesi gereken kimi noktalar olsa da bu noktalar haber toplama ve yazma dersi için de geçerlidir.

- Gazetelerin genel düzeni, belli bölümlerin amaçları, belli bilgilerin nerede bulunabileceği
- Haberlerin genel niteliği (ön sayfada ve iç sayfada olma durumu)
- Başlıkların amacı ve kullanılması
- Gazetede şekiller, resimler, haritalar, fotoğraflar, şemalar, grafikler, karikatürler
- Başyazı ve işlevi
- Gazetelerin nasıl okunacağı (Paykoç, 1987:44).
- Gazetelerdeki haber örneklerinin birçok özelliğinin yanında aşağıda sayılan özellikleri de öğrenciler için olumlu etki oluşturmaktadır:
- Öğrencilerin kelime bilgisini geliştirir,

- Tüm yetenek ve yaşlardaki çocuklar için farklı konularda değerli güncel bilgi sağlar,
- • Temel beceriler ve yaşam becerileri için birincil ve destek kaynak olarak kullanılabilir,
- Güncel ders kitaplarından daha az pahalıdır,
- •Ders kitaplarından farklı olarak kesilebilir, yapıştırılabilir, katlanabilir ve işaretlenebilir,
- Gerçek dünya konularını içerdiğinden güdüleyicidir,
- •Öğrencilere öğrendiklerini dünyada olup bitenlerle ilişkilendirmelerine yardım ederek, sınıftaki kuram ve gerçek arasında bağlantı sağlar,
- Öğrencilerin derslerine anlam katarak her öğrencinin ilgi duyabileceği oranda ve geniş ölçüde konu çeşitliliğine olanak verir (www.mcall.com, 2018):

Gazeteler, internet aracılığıyla basılı olmaktan çıkmış artık cep telefonlarına kadar indirgenmiştir. Bu durum gazetelere ulaşmadaki sorunları da ortadan kaldırmıştır. Gazetelerin kolay ulaşılabilir olması, internet ortamında daha dikkat çekici olarak tasarlanması bu iletişim araçlarının haber toplama ve yazma dersinde de aktif kullanılmasını sağlamıştır. Sadece internet üzerinden değil basılı halde dahi incelenen gazeteler öğrencilerin konuyu öğrenme kabiliyetlerini geliştirmektedir. Dersi veren akademisyen tarafından aktif kullanıldığında gazeteler hem güncel bilgiler içermekte hem de öğrencilerin daha fazla konudan haberdar olmalarını sağlamaktadır. Gazetenin derste kullanımı iyi planlanmalı, öğrenciye konuyu pekiştiren yönüyle aktarılmalıdır. Bunun için hem gazete sayfasındaki mizanpajına (sayfa düzenine), hem de haber içeriğine bakılarak konu pratik olarak anlatılmalıdır.

2.1. Haber Toplama Ve Yazma Ders İçeriği İle Kazanımları

Haber toplama ve yazma dersinde öncelikle öğrencilere haber tanımlamaları yapılmakta ve her öğrencinin kendi haber tanımını yapması sağlanmaktadır. Dünyada ne kadar muhabir varsa o kadar da haber tanımı vardır sözünden hareketle her öğrencinin kendini bir muhabir yerine koyarak düşünmesi için yol gösterilmektedir. Böylece yaptıkları haber tanımlamalarında neyin eksik olduğu daha net olarak görülmektedir. Haber tanımının tam olarak yerleştirilmesinden sonra haberle ilgili diğer önemli noktaların anlatımı yapılmaktadır. Haberin temel özellikleri, haber değerleri, haber türleri ve haber kaynakları gibi konular öğrencilere teorik olarak anlatılmaktadır. Gerekli olan yerlerde konunun daha açıklayıcı olması için örnek haber okumaları da yapılmaktadır. Daha sonrasında haber yazma kurallarına geçilmekte ve her kural tek tek açıklanarak örneklendirilmektedir. Tüm dönem boyunca sürekli haber ve haber konularıyla ilişki içerisinde olan öğrenciler haber yazmaya geçmeden önce haber çözümlemeleri yaparak daha net ve anlaşılır haber yazmaya başlamaktadır. Haber analizi yapmak amacıyla gazetelerin yayınladıkları haberlerden faydalanılmaktadır. Bu noktada gazetelerden öğretme-öğrenme sürecinde çok farklı biçimde yararlanılabilir. Öğrencilere verilen haberleri saklamaları ve bir haber defteri oluşturmaları istenebilir (Gökçe, 2009:253). Ders içeriğine göre gazetelerde yer alan makaleler, haritalar, grafikler, ilanlar, resimler, karikatürler kullanılabilir. Gazete haberleri tartışılabilir, haber bülteni tahtası ve haber defterleri oluşturulabilir. Gazetelerde yer alan makaleler tartışmalarda kullanılabilir (Wolk, 2003:101-106). Haritalar haberin meydana geldiği yerle ilgili coğrafi bilgiler sunar (Moorefield, 2003:58-60). Böylelikle haber analizi yapan öğrenciler daha genel konular hakkında da bilgi sahibi olabilir. Haber analizleri sonucunda öğrencilerde haber yazımının hem teorik hem de pratik olarak gerçekleşebilir. Haber analizleriyle öğrenciler haberin seçiminden yayımına kadar olan süreci de en iyi şekilde yönetebilirler.

2.2. Haber Toplama Ve Yazma Dersinde Gazete Haberi Kullanımına Örnekler

Dersin öğretim elemanı gazete haberlerini ne zaman derse götürmesi gerektiğini planlayarak uygulamalıdır. İlk derste götürülen gazete haberi öğrenciler için etkili olmayacaktır. Çünkü daha habere ait konuları öğrenciler bilmemektedir. Bu nedenle konu önce teorik olarak ön bilgi şeklinde öğrenciye verildikten sonra uygulamaya geçmelidir.

Bu uygulamalı ders, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda Medya ve İletişim Programını okuyan öğrencilere yapılmıştır. Bölümün kontenjanı 55'dir. Derse devam eden 45-50 arasında öğrenci bulunmaktadır. Bu nedenle yapılan uygulamada derste 45-50 arasında öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin aktif olarak yer aldığı analizlerde tüm öğrenciler derse dâhil edilmiş ve her öğrencinin konuşması sağlanmıştır.

2.2.1. Biçim/Şekil Olarak Gazete Kullanımı: Haber toplama ve yazma dersinde öğrencilere Bingöl Gazetesi'nin 8 Ocak ve 11 Ocak 2018 tarihli yayımları bilgisayar üzerinden gösterilmiştir. Öğrencilerden gazete sayfalarına bakarak haberlerin sayfadaki konumlarına göre yorum yapmaları sağlanmıştır. Gösterilen gazetelerde gazeteyle ait logonun nerde konumlandırıldığı, sürmanşetin nerede bulunduğu, manşet haberin hangisi olduğu uygulamalı olarak gösterilmiştir. Daha sonra öğrencilerin haber metinlerinde kullanılan görsellere bakmaları istenmiştir. Haber metinlerinde fotoğraf, karikatür gibi görsellerin olup olmadığı analiz edilmiştir. Tasarım açısından nasıl renklerin kullanıldığına bakılmıştır. Sayfanın dikkat çekici yerleri belirlenmiştir. Haberlerin sayfadaki konumu hakkında fikir alışverişleri yapılmıştır. Manşet haberin neden sayfada daha dikkat çekici olarak tasarlandığı tartışılmıştır. Böylece sayfayı nasıl tasarlamaları gerektiği üzerinde durulmuştur. Öğrencilere gösterilen haber sayfaları şekil 1 ve şekil 2'de belirtilmiştir.

Şekil 1: Bingöl Gazetesine ait 8 – 11 Ocak 2018 tarihli gazete sayfaları

2.2.2. Haber Yazma Kurallarına Göre Manşet Haberlerinin Analiz Edilmesi: Gazetenin şekil olarak analiz edilmesinden sonra gazetede yayınlanan manşet haber, yazım ve habercilik kurallarına göre analiz edilmiştir. Böylece öğrencilerin haberdeki hataları ve eksiklikleri görmeleri açısından, dönem boyunca öğrendikleri tüm haber konularını aynı anda düşünmeleri sağlanmıştır. Öğrencilerden öncelikle haber başlığına bakıp başlığı tartışmaları istenmiştir. Başlığın açıklayıcı olup olmadığı, soru ya da düz cümleyle mi aktarıldığı gibi yönlendirmelerde bulunulmuştur. Daha sonra haberin flaşına bakıp düşünmeleri sağlanmıştır. Haberinin flaşının başlığı destekleyip desteklemediği sorulmuş ve öğrenciler bu yönde konuşturulmuştur. Öğrencilerin yorumlarına bakılarak başlık ve flaş giriş konularının yeterince anlaşılıp anlaşılmadığı ölçülmüştür. Herhangi bir öğrencinin eksikliği ya da hatası diğer öğrencilerin derse katılımlarıyla giderilmiştir. Ayrıca haber metninde yapılan hatalar bulunmuş, bu hataların hangi haber yazma kuralıyla çeliştiği açıklanmıştır. Ders sonunda, dersten önce hazırlanan haber yanıtlarını içeren açıklamalı haber öğrencilerle paylaşılmış, bunun haber defterine kaydedilmesi sağlanmıştır. Ders sonunda paylaşılan haber yanıtları şekil 3 ve şekil 4'de gösterilmektedir.

Şekil 3: Bingöl Gazetesi'ne Ait 8 Ocak 2018 Tarihli Yayının Manşet Haberinin Analizi

Ticaret seferberliği ilan edeceğiz

Ak Parti II Başkanı **HANEFER GÜLER**: Tayin, terfi, atama için enerjimizi harcamayacağız. Üretim, ticaret ve iş için kafa yoracağız

Ak Parti II Başkanlığına atanmış Hanefer Güler, Bingöl'den havayoluyla Bingöl'e geldi. Kalabalık bir ortamda Havalimanında karşılanan Ak Parti II Başkanı Güler, parti binası önünde vatandaşlara hitap etti. Ak Parti'nin ilk kuruluşundan bu güne kadar teşkilatta görev yapmış herkese teşekkür eden Güler, atama, terfi, tayin gibi küçük işlerle zaman kaybı yerine manevi kalkınma, Üretim, ticaret ve yeni iş alanlarına önem vereceğini söyledi.

Vali Mantri'dan esnaf ziyareti

VALİ Ali Mantri şehir merkezinde esnaf ziyaretleri gerçekleştirdi. Vali Ali Mantri'ya ziyaretlerinde Tugay...

Hanefer'in başlığında kaynaktan alıntılanan bir cümle bulunmaktadır. Bu tarz kullanımlarda başkasından alınan cümleler tırnak işareti içerisinde verilmelidir. Yoksa cümleler, muhabirin kendi yorumuymuş gibi algılanabilir.

Buradaki hata ise yine tırnak işareti kullanılmamaktan kaynaklanmaktadır. Yine kaynaktan aktarılan bilgi vardır fakat bu tırnak işareti içerisine alınmamıştır.

İşaretsiz olan yerde özel isim olmayan "üretim" kelimesinin büyük harfle yazılmasından kaynaklanan hata vardır. Bu kelime küçük harfle yazılmalıdır.

Burada özel isim olmayan "havalimanı" kelimesinin büyük harfle yazılmasından kaynaklanan bir yanlışlık vardır. Hangi havalimanı olduğu yazılmadığı için bu kelime özel isim değildir. Bu nedenle cümle içerisinde küçük harfle yazılmalıdır.

Burada ise özel isimlere gelen eklerin yazımıyla ilgili bir yanlış bulunmaktadır. "...Başkanlığına" denilmiştir. Bu 'Başlanlığı'na' şeklinde yazılmalıydı.

Şekil 3'de görüldüğü gibi Bingöl Gazetesi'nin manşet haberinde oldukça çok haber yanlışlığı bulunmaktadır. Bu yanlışlıkların öğrencilerle paylaşılması önemlidir. Çünkü derste verilen sözlü örneklerin kalıcı olmamasından dolayı öğrenciler konuyu daha çabuk unutmaktadır. Fakat şekildeki gibi yayınlanmış bir gazetede haber yanlışlıklarını görmeleri onların daha az hata yapma paylarının dahi olmadığını göstermektedir.

Şekil 4: Bingöl Gazetesi'ne Ait 11 Ocak 2018 Tarihli Yayının Manşet Haberinin Analizi

Suçların yüzde 90'ı aydınlatılıyor

EMNİYET

BİNGÖL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ

Randevu sistemi bilgilendirmesi

Şahce ve mala karşı işlenen olayların yüzde 90'ı aydınlatılıyor

İl Emniyet Müdürlüğü 1 yıllık faaliyetleri hakkında bilgi paylaştı.

Buradaki yanlışlık ise yine özel isimlere gelen eklerin ayrı yazılmamasından kaynaklanmaktadır. "Asayiş Şube Müdürlüğü'nün" şeklinde bir yazım vardır. "Müdürlüğü'nün" şeklinde yazılması doğru kullanımını göstermektedir.

Burada ki hata kaynaktan alınan bilgileri aktarıırken kimden neyin aktarıldığının belli olmamasından kaynaklanmaktadır. Asayiş Şube Müdürlüğü'nde yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. Fakat hem cümle satır başı yapıp boşluklu yazılmıştır hem de bu cümleyi kimin söylediği belli edilmemiştir. Ayrıca miş'li geçmiş zaman kullanılmıştır. Bu da hatalıdır.

Haberin başlığında edilgen yapı bir yüklem kullanılmıştır. Edilgen yapı başlıklar yerine etken yapı yüklem kullanılması habercilik açısından daha önemli olacaktır.

Buradaki cümlede anlatım bozukluğu yapılmıştır. "İl Emniyet Müdürlüğü 1 yıllık faaliyetleri hakkında bilgi paylaştı" diye bir cümle yazılmıştır. Buradaki 'faaliyetlerini' kelimesindeki '-ni' eki fazla kullanılmıştır.

Bingöl Gazetesi'nin 11 Ocak 2018 tarihli manşet haberinde yine çok fazla yanlış bulunduğu görülmektedir. Öğrencilerden bu yanlışları bulmaları konusunda yapılan yönlendirmeler ışığında hataların birçoğu öğrenciler tarafından bulunmuştur. Bu durum gelecekte haber yazımının daha profesyonel bir şekilde yapılacağına göstergesi olmaktadır.

3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Eğitim, ülkelerin ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmişlik düzeylerini belirleyen en önemli faktörler arasında yer almaktadır. Eğitim, bireylere sağladığı özel yararlar yanında, toplumsal açıdan yaratmış olduğu dışsallıklar nedeniyle de ülkelerin ekonomik kalkınmalarında önemli rol oynamaktadır (Öztürk, 2016:120). Eğitimin artık toplumsal faydalarından ve kalkınmayı da doğrudan etkilediğinden bahsedilen günümüzde haber konusunda verilen eğitimin de düzenlenmesi ve işler hale getirilmesi gerekmektedir. Eğitim verilmesi açısından bakıldığında üniversitelerde verilen haber toplama ve yazma dersi öğrencilerin ufku açan, onların eleştirel düşüncelerini sağlayan derslerin başında gelmektedir. Haber toplama ve yazma dersine gereken önemin verilmesi gerektiği günümüzde yazılan ve yayınlanan haberlerdeki yanlışların var olmasından kaynaklanmaktadır. Haber yazma alanının da yetişmiş iş gücünün azlığı da haber yanlışlarının fazla olmasını tetikleyen bir etki olmaktadır. Bu derste örnek olarak kullanılan gazetelerin analizleri vasıtasıyla öğrencilerin haber yazarken hata yapmamaları sağlanmıştır. Ayrıca bu durum öğrencilerin hangi konunun daha önemli olduğuna dair verilecek karar verme yetilerini de geliştirmektedir.

Haber toplama ve yazma dersinde kullanılan gazete örneklemeleri sayesinde ders daha ilgi çekici hale gelmiş, monotonluktan uzaklaşmıştır. Öğrenciler ekranda gördükleri haberler üzerinden

daha çok derse katılmaya başlamış, daha düzgün cümleler kurabilmiş ve kendilerini daha iyi ifade etmeye başlamışlardır. Görüntünün olmadığı derslere nazaran görüntülü olan derslerde öğrencilerin dikkati daha hızlı şekilde toparlanmıştır. Örneklerle haber analizlerinin yapılması konunun daha iyi pekiştirilmesine yardımcı olmuş, öğrencilerin anlayamadıkları yerleri dahi daha kısa anlamalarına yardımcı olmuştur. Öğrenciler haber hatalarını gördükçe habere daha eleştirel bir gözle bakmaya başlamışlardır. Bu durumun öğrencilerde artık alışkanlık haline gelmesi sağlanmıştır. Analizlerden sonra öğrencilerin yazdıkları haberlerde gördükleri yanlışları yapmadıkları da çalışmanın bir başka sonucunu oluşturmaktadır. Bunun yanında haberde başlıkla flaş girişler arasındaki bağlantı pekiştirilmiş, öğrencilerin haber yazmalarında bu ilişkiyi daha iyi kurdukları belirlenmiştir.

Haber toplama ve yazma dersindeki haber analizleri ile öğrenciler arasında daha demokratik bir ortam oluşturulmuştur. Her öğrencinin görüşlerinin alınması ile derse katılmaya çekinen öğrencilerin fikirleri bile belirlenmiştir. Öğrenciler dersin merkezine alınmış, haberdeki hata ve eksiklikleri bizzat deneyimleyerek öğrenmesi sağlanmıştır. Öğrenciler analizlerle, haber, haber başlığı, flaş girişi, haber metni gibi konular arasındaki bağlantılarını fark etmekle kalmamış, bunlar üzerinde yorum yapabilme ve haberi daha iyi yazabilme kurallarının geliştirilmesinde de iyileşmişlerdir.

Haber toplama ve yazma dersi de bu uygulama sayesinde sıradanlıktan kurtulmuş, ders daha etkili şekilde işlenmiştir. Öğrenciyi merkeze alan, analizlerle kendini sürekli güncelleyen, haber yazma kurallarını düşünen bir öğrenci profili oluşturulmuştur. Böyle bir uygulama yapılmadığında ise öğrencilerin eleştirel düşüncelerinin önüne geçileceği de aşikârdır.

KAYNAKÇA

- Arın, D. (2006). “Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olayların Kullanımının Öğrenci Başarısına Ve Hatırda Tutma Düzeyine Etkisi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Deveci, H., (2005). “Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı”, The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET July 2005 ISSN: 1303-6521 volume 4 Issue 3 Article 21
- Gökçe, N. (2009). “Çevre Eğitiminde Gazetelerden Yararlanma”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi-The Journal of International Social Research Volume 2/6 Winter
- Hachten, A. VWilliam (2005). The Troubles of Journalism: A Critical Look At What's Right and Wrong With The Press. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Moorefield, L. A. What's in a newspaper? Teaching PreK-8, 33(6). BNET, 2003. 58-60.
- Paykoç, F. (1987). “Güncel Olaylarla Belirli Gün Ve Haftaların Öğretimi”. B. Özer, (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Sunal, S. C. and Haas M. E. (2002). Social studies for the elementary and middle grades a constructivist approach,. Boston: Allyn and Bacon.
- UNESCO (2007). "Model curricula for journalism education for developing countries & emerging demincrcnies." Paris: UNESCO.
- Ünlüer, G. (2008).“Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Ve Tutumlarına Etkisi”. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Wolk, S. Teaching for critical literacy in social studies. Social Studies, 94(3), Heldref Publications. Washington, 2003. 101-106.
- www.mcall.com, Aralık 2018 tarihinde erişilmiştir.